

خصوصی‌ترین لحظه‌هایم برای تو!

آسیب‌های انتشار عکس‌های خصوصی در شبکه‌های اجتماعی

آن وقت‌ها که هنوز دوربین‌های دیجیتال متولد نشده بودند و عکس‌هایمان کاغذی چاپ می‌شدند، آلبوم عکس یکی از ارزشمندترین و البته خصوصی‌ترین چیزهایی بود که داشتیم. آرشیو عکس‌هایمان را آنجا نگهداری می‌کردیم و مراقب بودیم بلایی سرشان نیاید و دست کسی نیفتد. شاید آن روز کسی پیش‌بینی نمی‌کرد که یک روز شبکه‌های اجتماعی، بشوند آلبوم عکس‌های خصوصی و خصوصی‌ترین لحظه‌هایمان را به نمایش بگذارند.

با اینکه عمر شبکه‌های اجتماعی از یک دهه تجاوز نمی‌کند، اما به تمامی ابعاد و عرصه‌های زندگی استفاده‌کنندگانشان ورود کرده و شده عضوی تأثیرگذار در زندگی شخصی، کاری و خانوادگی‌شان. یکی از آسیب‌های این عضو جدید، خودمانی شدنش با ماست و اینکه همه‌جوره با او راحتیم.

اگر قدیم‌ترها شبکه‌های اجتماعی محرم درد دل‌ها و احساسات و درونیات ما به صورت نوشته بودند، امروز این دوست جدید، محرم تمامی لحظه‌هایمان شده و با قرار دادن عکس‌های شخصی و خانوادگی، صمیمیت‌مان با او را بیش از پیش نشان می‌دهیم.

اتفاقی که در سال‌های اخیر بیش از پیش مرسوم شده و پیامدها و عواقب و آسیب‌های خودش را در همین مدت کم نشان داده است.

عکس منتشر کن، لایک جایزه بگیر!

هنوز بیست و دو سالش نشده اما پنج سال است که در فیس‌بوک عضو است. می‌گوید: «فیس‌بوک است و عکس‌هایم؛ اصلاً عکس می‌گیریم که بگذاریم توی فیس‌بوک». معتقد است اگر عکس‌های شخصی و خصوصی و یادگاری را از فیس‌بوک حذف کنیم، جذابیتی باقی نمی‌ماند. می‌گوید خیلی وقت‌ها که با دوست‌هایم جایی می‌روند یا دوستان مهمانم هستند، به عشق گذاشتن عکس‌های آن روز در فیس‌بوک عکس می‌گیرند.

انتشار عکس‌ها را مشکل‌دار نمی‌داند. می‌گوید همه دارند این کار را می‌کنند، ما هم مثل همه! تا به حال به این فکر نکرده که این کار می‌تواند عواقب داشته باشد و هیچ وقت به ذهنش خطور نکرده که با انتشار عکس‌های خصوصی خودش و دوستانش در شبکه‌های اجتماعی دیگران را به حریم خود وارد می‌کند.

فرقی نمی‌کند به یک مهمانی کوچک خودمانی رفته باشند یا یک عروسی و جشن بزرگ و یا پارک و گردش و تفریح؛ با هر پوشش و هر شکل ظاهری که باشند عکس می‌گیرند و عکس‌ها را منتشر می‌کنند.

اگر هم از شان بررسی هدف از این کار چیست، جوابی ندارند جز اینکه می‌خواهیم دیگران را هم در جریان شادی لحظه‌های گذشته‌مان قرار دهیم و نهایتاً یک لایک جایزه بگیریم!

با اینکه انتشار عکس خصوصی و شخصی و خانوادگی در شبکه‌های اجتماعی همه‌گیر شده و سن و سال نمی‌شناسد، ولی باز هم در صفحات شخصی جوان‌ترها بیشتر شاهد اینگونه مسائل هستیم.

عکس‌های خصوصی و خانوادگی با نشر و بازنشرهای متعدد دست به دست می‌چرخند و این مسئله آن چنان عادی شده که کسی دیگر به قبح آن فکر نمی‌کند.

یک خطر بزرگ واگیردار

عادی شدن انتشار عکس‌های خصوصی و خانوادگی در شبکه‌های اجتماعی، موجب شده کسانی که اعتقاداتشان و یا فرهنگ و تربیت خانوادگی‌شان در ابتدا اجازه چنین کارهایی را به آنها نمی‌داد نیز به این سمت کشیده شوند.

خسروی، کارشناس مسائل اجتماعی معتقد است این اپیدمی سبب شده قبح وارد کردن نامحرم‌ها و غریبه‌ها به حریم خصوصی در بین جوان‌هایی که معتقدتر هستند نیز بشکند و آنها هم کم‌کم و رفته‌رفته به جمع منتشرکنندگان عکس خصوصی در شبکه‌های اجتماعی افزوده شوند. چراکه در غیر این صورت، متهم به داشتن افکار دگم و متحجرانه خواهند شد و از دایره دوستان و همسالانشان بیرون خواهند رفت.

حیازدایی و عادی شدن انتشار عکس در هر حالت و پوششی بیماری بزرگ واگیرداری است که رفته‌رفته خیلی‌ها را آلوده می‌کند.

شکاف فرهنگی، عامل اصلی انتشار عکس در شبکه‌های اجتماعی

درست نمی‌توان گفت ریشه اصلی این پدیده کجاست. اینکه یک فرد تصمیم می‌گیرد عکس‌های شخصی، خانوادگی و یادگاری‌اش را در معرض دید عموم قرار دهد، از چند بعد قابل بررسی است اما چیزی که همه کارشناسان بر آن اتفاق نظر دارند این است که این اتفاق در بین نسل جدید بیشتر از نسل قبل می‌افتد و شکاف فرهنگی بین دو نسل، موجب این امر شده است.

فارغ از اعتقادات مذهبی و فرهنگی، قدیمی‌ترها دیوارهای مستحکم‌تری برای حریم‌های خصوصی‌شان داشتند و از این حریم‌ها متعهدانه دفاع می‌کردند. اما این حفظ حرمت، برای نسل جدید کمی غریب و غیرقابل فهم است و مفهوم حرمت دار بودن چیزی، برای او کمی ناملموس به نظر می‌رسد.

این اتفاق که ظاهر ساده‌ای دارد و مهم و ریشه‌ای به نظر نمی‌رسد، می‌تواند در درازمدت چنان عواقبی پیدا کند که از

الان قابل پیش‌بینی نباشد. متأسفانه در کشور در مورد این‌گونه آسیب‌ها پژوهش‌های ریشه‌ای انجام نمی‌شود و مانند سایر مسائل، ابتدا باید یک مسئله کوچک، ریشه‌دار و چرکی شود تا مسئولان به این نتیجه برسند که باید برای رفع و امحای عواقبش فکری کرد.

با تکنولوژی‌های جدید، خصوصی‌ترین لحظه‌هایم برای تو

امروزه، با بالا رفتن امکانات و تکنولوژی و توانمندی‌های بالای این ابزار در عکاسی و تصویربرداری، خیلی راحت‌تر از قدیم می‌شود به چنین اقداماتی دست زد. این تکنولوژی، حریم خصوصی افراد را نشانه رفته و اپیدمی شدنش کم‌کم نگران‌کننده می‌شود.

شبکه‌های اجتماعی نیز هر روز امکانات جدیدی برای راحت‌تر کردن کار کاربران در ادیت و انتشار عکس‌ها ارائه می‌دهند و هر روز نرم‌افزار و شبکه جدیدی به این دنیای مجازی اضافه می‌شود که کار به اشتراک‌گذارندگان لحظات خصوصی را آسان‌تر کند.

برخی شبکه‌های اجتماعی مانند اینستاگرام که اختصاصاً برای اشتراک عکس طراحی شده‌اند، به این وضع اسفبار دامن می‌زنند و کاربران با استفاده از این شبکه‌های اجتماعی، با صرف کمترین وقت، بیشترین مخاطب را به لحظه‌های خصوصی‌شان وارد می‌کنند.

گیرنده؛ خطر نداره!

وقتی یک مسئله در جامعه عادی شد، حرف زدن از آن و انتقاد کردن به آن، با واکنش همراه می‌شود. برای فردی که از ابتدای عضویتش در یک شبکه اجتماعی تاکنون نزدیک به هزار تا عکس خصوصی منتشر کرده بدون اینکه عواقبش را در نظر بگیرد، پذیرش اشتباه سخت است اما واقعیت چیز دیگری است. پرونده‌های بی‌شماری که به پلیس فتا ارجاع داده می‌شود و هشدار مسئولان انتظامی در این مورد، نشان می‌دهد که خطر همواره در کمین است و تجربه نشان داده که فجایع بزرگ، از همین غفلت‌های کوچک شروع شده‌اند.

تعداد پرونده‌های نقض حریم خصوصی با انتشار عکس و فیلم که موجب سوءاستفاده‌هایی از جوانان و نوجوانان و خانواده‌ها شده، هر روز بیشتر و بیشتر می‌شود. از همین‌رو آسیب‌شناسان اجتماعی به کاربران این شبکه‌ها توصیه می‌کنند که اعتماد به افراد در فضای مجازی و انتشار عکس‌های خصوصی و خانوادگی مشکلاتی را در پی خواهد داشت. پلیس فتا نیز همیشه به کاربران تذکر می‌دهد که شبکه‌های اجتماعی آلبوم عکس خانوادگی نیستند و نباید به مخاطبین مجازی اعتماد کرد.

از آنجایی که این مقوله، یک مقوله فرهنگی است و ذات فرهنگ، تدریجی بودن است، می‌توان پیش‌بینی کرد که این روند تدریجی تغییر فرهنگ رفته رفته و به تدریج مشکلاتی عمیق‌تر و جدی‌تر را پدید بیاورد که همین امر، لزوم توجه

برنامه‌ریزان فرهنگی کشور را نشان می‌دهد. چیزی که واضح است این که فیلتر کردن شبکه‌های اجتماعی و از دسترس خارج کردن آنها، تا به حال نتوانسته راهکار جدی و ریشه‌ای باشد و مادامی که این تفکر اصلاح نشود، فیلترینگ و محدودیت‌های سخت‌افزاری کارساز نخواهد بود.